

Titel: BREV TIL: Louis Hjelmslev FRA: Jens Holt (1944-11-08)

Citation: "BREV TIL: Louis Hjelmslev FRA: Jens Holt (1944-11-08)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_024-shoot-workidacc-1992_0005_024_Holt_1350/facsimile.pdf (tilgået 05. august 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

JENS HOLT
dokent, dr. phil.
Grensholmsvej 13 - Århus

den 8. november 1944.

Kære Hjelmslev,

Tak for dit brev av 2/11. Det var pent lav dig at svare mig så hurtigt. Jeg tænkte slet ikke på at du ovenpå disputatserne havde det romanske professorat at tumle med. Og så skal du vel selv i konkurrencekomitéen.

Ja, det var naturligvis en alvorlig begivenhed for universitetet tirsdag den 7. Om jeg kan fortælle mere end I véd iforvejen, er nu ikke let at vide. Kærmere referat av begivenhederne findes vel kun i den lokale presse. Luftangrebet kom virkelig som lyn fra en klar himmel. Vi var netop ovre på Kommunehospitalets børneafdeling for at indlægge Lene til undersøgelse hos Bent Andersen (hun skal av med sin bronchitis), da vi hørte signalet for alarmtilstand, kort efter hørte vi flyvere som åbenbart fløj lavt, og omtrent i det samme ser jeg ud av vinduet (børneafdelingen ligger i bygningen allerøverst oppe) og konstaterer den første bombeexplosion. Vi hørte braget, jeg kunde se bombens virkning, der lignede virkningen av en stor sten der kastes i meget mudret vand, jeg siger i det samme til min kone: Det er kollegierne. Det har vist været koll. 4 som fik den første bombe, der var en fuldtræffer. Så tyede vi i kælderen, hvorfra vi hørte de tre andre omgange. Man kunde høre at bomberne faldt i serier. Da selve bombenedkastningen var holdt op, vovede vi os op for at kigge og så at det brændte i det store auditorium til den nye hovedbygning. Da avblæsningen kom, gik vi strax op til universitetet, da jeg vilde redde mit manuskript til de hittitiske oversættelser, som lå i Kleinhaus. Vi blev først standsat, da der lå blindgangere rundt om på terrønet, gik så ove til Lunds, Grete gik for at konstatere hvordan det var gået med Klaus og Karen Margrete, som havde været alene hjemme med vores unge pige. Jeg trængte så alligevel ind i den gamle hovedbygning og reddede mit manuskript og min skrivemaskine. Der så jo ikke så godt ud derinde. En av de sidste bomber var faldet og sprængt c. 1 m. fra det store vindue i hovedbygningen ud mod kollegierne, og luftrykket og bombesplinter

havde raseret hele forholden, de store døre hang og dinglede, alle døre i stueetagen stod på de mærkeligste steder. For at komme ind i Kleinhaus måtte jeg flytte to døre. Det flød med glaskår, inde i Kleinhaus var en reol styrtet sammen, en ventil var dumpet ned. Kontoret, der lå lige skrat for den exploderende bombe, var helt raseret, et sprængstykke havde slået hul i muren og var faret videre op gennem loftet. I lærerværelset var der ligeledes hul i muren. Alle glasdøre i bygningen var nedslået og naturligtvis så godt som alle ruder. Onsdag tog vi fat på oprydningen. Der er heldigvis ikke sket større skader på Kleinhausbiblioteket, heller ikke i humanistisk håndbibliotek. Den nye hovedbygning har fået 4 fuldtræffere, den ene av dem gik ned ved den østlige sidetrappe, og inde under det store auditorium havde arkitekter og arbejdere søgt ly, 9 arbejdere blev dræbt, ved et mirakel blev arkitekt C.F. Møller reddet med en ribbens- og lungeskade. Desuden blev kollegiernes marketender og en tysker, som efter at tyskerne tog dem, flyttede over i den nye hovedbygning, dræbt. De øvrige dræbte er folk der har været i kollegierne (hvor mange av dem der har været fanger, vides ikke). Kollegium 4 og 5, hvor det tyske politi holdt til, er praktisk taget jævnet med jorden, desuden er kollegium 1 ramt av en fuldtræffer. Tyskerne avleverede i søndags kollegierne til kollegiebestyrelsen. De andre fuldtræffere i den nye hovedbygning faldt i den lille ydfløj over mod kollegierne som fortsætter til sørlangfløjen, den fløj er jævnet med jorden; den anden ramte midtgavlen mod ringgaden, hvor flere etager er styrtet sammen, og den tredje slog hul i aulaens mur lige ved den store vandrehal, den exploderede inde i aulaen, hvis mure dog står (jeg ved i øjeblikket en lille skizze). Ingen av universitetets lærere, funktionærer eller studenter er kommet noget alvorligt til. Dahl, Afzelius, Stender, fuldm. Jørgensen var i bygningen (den gamle), men havde søgt ly i bunkers. Oprydningsarbejdet er i gang. De lærerve døre er sat i, vinduerne dækkes dels med glas, dels med andre materialer. Der er vist faldet et halvt hundrede bomber. Det var en uhyggelig oplevelse. Vi kan ikke være i den gamle bygning, i alle tilfælde ikke i den første tid. Humlum har rammet Blatts hus, som dog ikke fik så megen skade som det først så ud til. Tegnestuen der lå lige ved siden av, blev udslettet av en fuldtræffer. Men det var jo en trist at kollegierne 4 og 5 blev værst ramt. Nu er man på

Jeg efter lokaler. Kontoret er flyttet ind i Blatts hus og er i funktion.

Det er altså hvad jeg kan fortælle, om der er så meget nyt for jer, véd jeg ikke. Det vil jo forsinke den nye hovedbygningens fuldførelse ikke så lidt.

Tak for dine oplysninger. Det betyder en klaring at et tema kan bestå af en konsonant. M.h.t. de russiske præp. kunde man måske også gå en anden vej, nemlig, som Stender har foreslået mig, at katalysere til so, ko osv. ud fra tilfælde som so mne, sovsem, og formen reduceres så til s, k osv., når der ikke følger dobbeltkons. efter.

Det er ganske klart at den franske artikel og objekts morfem må tilhøre hver sin kategori, når de indgår i forskellige paradigmer: 1) le-du-nul, 2) il-le-lui. Jeg har selv været inde på tanken om en homonymi, som altså skal defineres som et ensartet udtryk, der svarer til forskelligt indhold, som påvises ved deres forskellige funktioner. En homonymi foreligger også i dansk hans sang og hans sang. Og sådanne homonymer spiller jo en stor rolle i pleremikken, fransk louer, der dels indgår i paradigmerne louer-reprocher og louer-vendre-acheter. Forholdet med il skal vel forstås således at nominativmorfemet er dirigeret af verbets tema, og personmorfemet i il dirigerer verbets personmorfem.

I anledning af mine undersøgelser har jeg spekuleret over om man kan undvære begrebet ord. Jeg indrømmer at man kan godt lave en pleremik uden dette begreb, idet man blot opererer med pleremer. Men man kan vist alligevel ikke helt undvære dette begreb i lingvistikken (eller glossematikken). Der er visse styrelsesforhold som er ejendommelige for det man almindeligvis kalder ord, nemlig valget af det eller det morfemudtryk. Til domin- er udtrykket for gen.sing.-i, men til consul- udtrykkes de samme morfemer med -is. Disse styrelsesforhold er av en anden art end dem man ellers omtaler. Men kan 'ordet' så være et kenematisk begreb? Eller det er måske muligt bag ved deklinationerne at finde tilsvarende indholdsstørrelser? Jeg har vanskeligt ved at komme bort fra min tidligere omtalte opfattelse, at ordet er den mindste flyttelige størrelse. Dette gælder også, selvom man regner den franske artikel som morfem, idet dens plads er dikteret af temaet. Det vil interessere mig at

høre hvordan du vil forklare de nævnte styrelsesforhold mellem
tema og karakteristisk. Siger man et tema med sin karakteristisk,
har man så ikke netop begrebet ord?
Sidste torsdag holdt jeg vedlagte foredrag i Arbejdernes Oplys-
ningsforbund i Kerteminde, i morgen skal jeg holde det samme
foredrag i Nykøbing Mors.
Jeg håber at I begge befinder jer vel. Det er jo ikke rart at
være i København for tiden. Min brøder Paul er blevet ført til Tysk-
land i nærheden af Hamborg. En enkelt glædelig meddelelse har
jeg til dig, nemlig at finansministeriet er gået med til med den
nye finanslov at omdanne docenturet i sammenligningsprøvk. til
et professorat.
Mange venlige hilsener fra os begge til din kone og dig selv.
Din hengivne
Jens Holst